

Motion till riksdagen

1989/90:Ub74

av Ulla Orring (fp)

med anledning av prop. 1989/90:90 om forskning

Av flera skäl finns vid universitetet i Umeå ett starkt behov av ökad kompetensuppbyggnad inom nutritions- och livsmedelsområdet. Denna kompetensuppbyggnad bör vara bred men med tonvikt på specifikt norrländska problemområden. Hit hör t.ex. problem förknippade med lokal produktion och distribution av jordbruksprodukter och andra livsmedel, specifika traditioner inom kost- och livsmedelsområdet samt tillgång och kvalitet på vissa färskvaror.

Epidemiologisk och experimentell forskning under senare år har visat starka samband mellan kostvanor, kostfaktorer och utvecklandet av ett flertal av våra vanligaste sjukdomar. Eftersom t.ex. tidig hjärt- och kärlsjukdom och diabetes är vanligare i Norrland än i andra delar av landet finns det särskilt starka skäl för att Umeå universitet bör vara aktivt i denna utveckling och sträva efter en ökad kompetens inom nutritions- och livsmedelsområdet.

Insikten att en i sig fullvärdig kost, förenlig med en god nutritionsstatus och därmed med en normal tillväxt och utveckling, ändå kan vara orsak till ökad sjuklighet har bidragit till att nutritions- och nutritionsrelaterad forskning kommit att få en mer tvärvetenskaplig karaktär. Idag bedrivs många forskningsprojekt så att konventionell näringslära kombineras med epidemiologisk och annan samhällsinriktad forskning.

Så bedrivs, vid enheten för näringsforskning vid universitetet i Umeå, forskning mot frågor som rör prevention av kostrelaterade sjukdomar. Vid enheten djurexperimentell och klinisk forskning studeras effekter av kostfiber/kostfibrer på tarmfunktion m.m. i huvudsak av rent grundvetenskaplig karaktär.

Av övrig biomedicinsk nutritionsforskning kan nämnas det s.k. Monika-projektet, en WHO-organiserad kartläggning av riskfaktormönster och förekomst av hjärt- och kärlsjukdomar. Projektet koordineras för Västerbottens del från institutionen för medicin men även i samarbete med onkologiskt centrum och enheten för näringsforskning.

Vid odontologiska fakulteten har även ett omfattande nutritionsinriktat program kommit igång.

Forskning bedrivs även vid matamatik- och naturvetenskapliga fakulteten, i huvudsak koncentrerad till projekt med miljöanknytning. Pågående studier kan exemplifieras med kvantifiering av miljögifter i fet fisk och dioxiner i t.ex. bröstmjök.

Vid pedagogiska institutionen bedrivs forskning om ungdomars kostvanor och måltidsordning omfattande i hemmet, på fritiden och i skolan. Stor kraft har ägnats åt att kartlägga och identifiera "sjukdomsbilden" bland skolbarn i Sverige.

Sammanfattningsvis anser jag att det föreligger ett starkt behov av tillskapandet av en enhet för grundvetenskapligt, biologiskt förankrad forskning som kompletterar den framstående forskning inom området som redan finns etablerad vid universitetet i Umeå. En sådan enhet bör ledas av en person med så bred kompetens att han/hon kan utgöra en brygga mellan den nödvändiga klassiska näringsläran och mera grundvetenskapligt orienterad nutritions- och livsmedelsforskning. För att kunna rekrytera en sådan forskare bör en professur inom området inrättas.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att en professur för grundvetenskapligt orienterad forskning inom nutritionsområdet tillskapas vid universitet i Umeå.

Stockholm den 20 mars 1990

Ulla Orring (fp)

Mot. 1989/90

Ub74